

ПРОТОКОЛ № 6
засідання робочої групи з оновлення
освітньо-професійної програми «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
Бердянського державного педагогічного університету
від 02 червня 2026 року

Головуючий – Кузнєцова О.Я., гарант освітньо-професійної програми «А4.08 Середня освіта (Фізика та астрономія)» другого (магістерського) рівня вищої освіти, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри фізики, математики та методики навчання БДПУ.

Секретар – Спартесна А.П., лаборант кафедри фізики, математики та методики навчання БДПУ.

Присутні:

члени робочої групи:

- КУЗНЄЦОВА Олена – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри фізики, математики та методики навчання Бердянського державного педагогічного університету, *гарант освітньої програми.*
- ШКОЛА Олександр – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри фізики, математики та методики навчання Бердянського державного педагогічного університету, *член робочої групи зі складу викладачів.*
- КОЛОМОЄЦЬ Ганна – кандидат фізико-математичних наук, доцент, доцент кафедри фізики, математики та методики навчання Бердянського державного педагогічного університету, *член робочої групи зі складу викладачів.*
- МІЩЕНКО Максим – директор загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 11, м. Бердянськ, Запорізька область, *зовнішній стейкхолдер.*
- КОНДРАТЕНКО Юлія – заступниця директора з освітнього процесу Бердянської гімназії «Тріумф» Бердянської міської влади Запорізької області, *зовнішній стейкхолдер.*
- БОНДАРЕНКО Владислав – вчитель фізики та інформатики Черкаської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 28 імені Т.Г.Шевченка Черкаської міської ради Черкаської області, *зовнішній стейкхолдер.*
- ГЕВКО Богдан – здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)» Бердянського державного педагогічного університету, *внутрішній стейкхолдер зі складу здобувачів вищої освіти.*

Декан факультету фізико-математичної, комп'ютерної та технологічної освіти Бердянського державного педагогічного університету, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри професійної освіти та технологій В.І.Жигір.

Стейкхолдери:

- Андрєєв Андрій Миколайович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної та прикладної фізики Запорізького національного університету.
- Гончарова Анна Андріївна – вчитель фізики та астрономії Троїцького ліцею Петропавлівського району Дніпропетровській області.

Порядок денний:

1. Про усунення зауважень ГЕР НАЗЯВО та оновлення освітньо-професійної програми «А4. 08 Середня освіта (Фізика та астрономія)» другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів 2026-2027 року набору.

Доповідач: О.Я.Кузнєцова.

СЛУХАЛИ 1: гаранта освітньо-професійної програми «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)» другого (магістерського) рівня вищої освіти *Кузнецову О.Я.*, яка повідомила, що на сайті кафедри фізики, математики та методики навчання БДПУ з 10.03.2026 р. було розміщено оновлену редакцію ОПП, в якій враховано зауваження ГЕР НАЗЯВО за результатами акредитації у жовтні 2025 р., рішення Вченої ради університету (від 26.03.2026 р. № 7; від 28.05.2026 р. № 14), узагальнено пропозиції й побажання членів робочої групи, адміністрації факультету, роботодавців, представників академічної спільноти, здобувачів освіти та випускників, висловлені у ході розширеної зустрічі зі стейкхолдерами гарантів ОП «Середня освіта (за предметними спеціальностями)» факультету ФМКТО (24.04.2026 р.) та які надійшли на е-адресу гаранта ОПП протягом року.

Гарант ОПП звернула увагу присутніх, що під час оновлення ОПП враховано «Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених Наказом МОН України» від 27.03.2025 р. № 512; Накази МОН України від 03.07.2025 № 966 «Особливості реалізації освітніх програм галузі А Освіта», від 31.12.2025 р. № 1734, яким затверджено «Методичні рекомендації щодо відповідності освітніх програм спеціальностям», за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та деталізованим галузям Міжнародної стандартної класифікації освіти ISCED-F 2013; рішення Методичної ради БДПУ від 12.05.2026 р.

Гарант ОПП наголосила на оновленому варіанті формулювання таких пунктів першого розділу «Загальна інформація», зокрема:

«Опис предметної області. Інформація про об'єкти вивчення та/або діяльності»:

Об'єкти вивчення: освітній процес у закладах загальної середньої освіти, пов'язаний з викладанням і навчанням фізики та астрономії; психоемоційний, соціальний розвиток здобувачів освіти з урахуванням інклюзії; законодавство в сфері середньої освіти, організація і проведення педагогічного дослідження.

Цілі навчання: підготовка вчителів фізики та астрономії для закладів загальної середньої освіти, здатних розв'язувати складні задачі та практичні проблеми дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері професійної діяльності.

«Теоретичний зміст»:

Теорії, концепції, закономірності та принципи навчання, виховання і розвитку особистості; психолого-педагогічні та методичні засади організації освітнього процесу з фізики й астрономії та класного керівництва з урахуванням інклюзії; основні поняття, моделі, закони, принципи, теорії та методи наукового пізнання фізики й астрономії; нормативно-правові засади та професійні основи діяльності вчителя фізики та астрономії.

«Методи, методики та технології, необхідні для практичного використання»:

Методи і технології організації освітньої та проектної діяльності з фізики та астрономії в середній освіті; стимулювання, моніторингу результативності та корекції навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти з урахуванням інклюзії; особистісно-орієнтовані, цифрові технології навчання; методи математичного моделювання, експериментальних фізичних та астрономічних досліджень; методи педагогічних досліджень.

«Цілі освітньої програми»:

Підготовка компетентних конкурентоспроможних учителів фізики та астрономії для закладів загальної середньої освіти, здатних розв'язувати складні задачі та практичні проблеми дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері професійної діяльності, критично і творчо мислити, здійснювати неперервний саморозвиток з високим ступенем автономії та відповідальності.

«Фокус освітньої програми»:

Освітньо-професійна програма орієнтована на формування у здобувачів освіти здатності розв'язувати складні задачі та практичні проблеми дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері професійної педагогічної діяльності у закладах загальної

середньої освіти; акцентує увагу на методології наукового пізнання, сучасних тенденціях розвитку теорії та методики навчання фізики й астрономії, розвитку навичок проведення педагогічного дослідження та впровадження його результатів в освітній процес.

Гарант освітньої програми *О.Я.Кузнєцова* наголосила, що було *оновлено інтегральну компетентність та перелік загальних компетентностей здобувачів вищої освіти*, зокрема у такому формулюванні:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні задачі та практичні проблеми у галузі середньої освіти (фізика та астрономія), що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог; здатність до професійного спілкування, прийняття обґрунтованих і відповідальних рішень та продовження навчання з високим ступенем автономії для подальшого професійного розвитку.

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність вільно спілкуватися українською мовою усно і письмово з питань професійної діяльності, зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію зі складних тем.

ЗК-2. Здатність спілкуватися іноземною мовою усно і письмово, зокрема при обговоренні теоретичних питань предметної області спеціальності, проблем та результатів очікуваної професійної діяльності.

ЗК-3. Здатність застосовувати наукові, зокрема математичні, інженерні й технологічні знання та методи у професійній діяльності, генерувати ідеї та розв'язувати проблеми за умов неповної або обмеженої інформації з урахуванням принципів соціальної та етичної відповідальності й академічної доброчесності.

ЗК-4. Здатність застосовувати сучасні цифрові інструменти і технології, створювати цифровий контент, захищати інформацію в освітній і професійній діяльності.

ЗК-5. Здатність до саморозвитку, підтримки власного фізичного і психічного здоров'я та сприяння у цьому іншим, ефективного керування часом та інформацією, конструктивної співпраці та вирішення конфліктів у колективі, зокрема в інклюзивному та підтримуючому контексті, а також участі у суспільному житті.

ЗК-6. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства на основі усвідомлення цінностей громадянського (вільного демократичного, інклюзивного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права і свобод людини; захищати Батьківщину, здійснювати професійну діяльність з дотриманням принципів професійної етики та неприпустимості корупції.

ЗК-7. Здатність діяти творчо, ініціативно та наполегливо при вирішенні проблем, критично мислити, працювати автономно і в команді, планувати та керувати дослідницькими та/або інноваційними проектами у сфері професійної діяльності, які мають культурну, соціальну чи фінансову цінність.

ЗК-8. Здатність жити і працювати в мультикультурному та мультилінгвальному середовищі, поважати різноманітність і полікультурність суспільства, розвивати й застосовувати власні ідеї у професійній діяльності, усвідомлюючи свою роль у суспільстві в різних контекстах і ситуаціях.

ВИСТУПИЛИ:

Школа О.В., завідувач кафедри фізики, математики та методики навчання БДПУ, зазначив, що з урахуванням рішення Методичної ради БДПУ від 12.05.2026 р., пропозицій від колег кафедри української мови та журналістики, іноземних мов та методики їх викладання, педагогіки, а також кафедри фізики, математики та методики навчання до навчального плану та проекту ОПП «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)» другого (магістерського) рівня вищої освіти 2026 р. внесено зміни, що стосуються *структури, логічної послідовності та обсягу освітніх компонент* (у кредитах ECTS) у такому варіанті:

Цикл загальної підготовки:

- ОК-1. Українська мова та академічне письмо (3 кредити);
- ОК-2. Іноземна мова для академічного спілкування (3 кредити);
- ОК-3. Психолого-педагогічні засади професійної діяльності вчителя (3 кредити);
- ОК-4. Методологія наукового дослідження (3 кредити).

Цикл професійної підготовки:

- ОК-5. Вибрані питання класичної фізики (5 кредитів);
- ОК-6. Спеціальний фізичний практикум (4 кредити);
- ОК-7. Методика навчання фізики у старшій школі (6 кредитів);
- ОК-8. Вибрані питання квантової фізики (6 кредитів);
- ОК-9. Вибрані питання і технології навчання астрономії (6 кредитів);

Практична підготовка:

- ОК-10. Виробнича практика (2, 3 семестри) – по 6 кредитів в кожному семестрі;
- Підготовка кваліфікаційної роботи (1,2,3 семестри) – по 3 кредити в кожному семестрі.

Вибіркові освітні компоненти:

ВК 01- 06 (2, 3 семестри) – по 5 кредитів кожна ОК (загалом 30 кредитів на вибіркові навчальні дисципліни).

Школа О.В. звернув увагу присутніх на тому, що згідно з урахуванням наведених вище оновлень ОПП, а також з урахуванням пропозицій викладачів кафедри фізики, математики та методики навчання, та пропозицій *Богдана Гевко*, здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)» БДПУ, оновлено зміст фахових компетентностей здобувачів вищої освіти у такому формулюванні:

ФК-1. Здатність поглиблювати, критично осмислювати та застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з фізики, астрономії та методики їх навчання на рівні сучасних досягнень науки; розуміти тенденції розвитку предметної галузі та специфіку професійної діяльності.

ФК-2. Здатність проєктувати та реалізовувати освітній процес з фізики та астрономії у закладах загальної середньої освіти відповідно до вимог законодавства, державних стандартів і програм, застосовуючи сучасні методики, технології та засоби навчання з урахуванням індивідуальних освітніх потреб здобувачів освіти та принципів інклюзії.

ФК-3. Здатність формувати й розвивати предметну та ключові компетентності учнів, реалізовувати міжпредметну інтеграцію, наскрізні змістові лінії та дослідницький підхід у навчанні фізики й астрономії.

ФК-4. Здатність здійснювати пошук, критичний аналіз, оцінювання та інтерпретацію інформації з різних джерел; використовувати цифрові технології, електронні освітні ресурси та засоби наукової комунікації в освітній, дослідницькій та професійній діяльності.

ФК-5. Здатність здійснювати моніторинг, оцінювання та прогнозування результатів навчання учнів з фізики та астрономії на засадах компетентнісного підходу; аналізувати ефективність освітнього процесу та приймати обґрунтовані педагогічні рішення.

ФК-6. Здатність здійснювати професійну комунікацію та педагогічну взаємодію з учасниками освітнього процесу; створювати безпечне й інклюзивне освітнє середовище, організовувати командну роботу, здійснювати класне керівництво, підтримувати особистісний, соціальний та психоемоційний розвиток учнів.

ФК-7. Здатність планувати, організовувати та здійснювати педагогічні й міждисциплінарні дослідження у галузі навчання фізики та астрономії; аналізувати та впроваджувати їх результати в освітню практику з дотриманням принципів академічної доброчесності.

ФК-8. Здатність використовувати фундаментальні знання з фізики та астрономії у поєднанні з математичним апаратом для пояснення фізичних явищ, властивостей та еволюції матеріального світу на різних рівнях його організації, обґрунтування ролі фізики й астрономії у суспільному розвитку і науково-технічному прогресі.

ФК-9. Здатність розв'язувати задачі з фізики й астрономії різного рівня складності та формувати в учнів уміння їх розв'язування.

ФК-10. Здатність планувати, організовувати і безпечно проводити навчальний фізичний експеримент та астрономічні спостереження, формувати експериментаторські компетентності учнів і культуру безпечної поведінки.

ФК-11. Здатність організовувати проєктну і дослідницьку діяльність учнів, керувати нею, розвивати їх дослідницькі уміння, творчі здібності та інноваційне мислення.

ФК-12. Здатність аналізувати складні педагогічні ситуації, приймати обґрунтовані професійні рішення в умовах невизначеності, упроваджувати освітні інновації, здійснювати професійну рефлексію, неперервний саморозвиток та нести відповідальність за результати професійної діяльності.

Гарант ОПП *Кузнєцова О.Я.* повідомила, що на підставі обговорення членів робочої групи та користуючись правом ЗВО на автономію було внесено пропозицію не прописувати присвоєння професійної кваліфікації випускникам оновленої освітньої програми.

Коломоєць Г.Г., доцент кафедри фізики, математики та методики навчання БДПУ, ознайомила присутніх з тим, що в контексті зазначених вище нормативних освітніх документів, рішень Методичної ради БДПУ від 12.05.2026 р., членами робочої групи ОПП детально обговорено й оновлено формулювання програмних результатів навчання здобувачів вищої освіти, зокрема:

ПРН-4. Проєктує, організовує та реалізує освітній процес з фізики та астрономії у закладах загальної середньої освіти відповідно до вимог законодавства, державних стандартів і програм, застосовуючи сучасні методики, технології і засоби навчання з урахуванням індивідуальних освітніх потреб учнів та принципів інклюзії.

ПРН-9. Здійснює моніторинг, аналіз і прогнозування навчальних досягнень учнів з фізики та астрономії на підставі даних спостереження і вимірювання, використовує його результати для індивідуалізації навчання та підвищення його результативності.

ПРН-10. Планує та здійснює педагогічні й міждисциплінарні дослідження у галузі навчання фізики та астрономії; аналізує, інтерпретує та впроваджує їх результати в освітню практику з дотриманням принципів академічної доброчесності.

ПРН-11. Організовує та координує проєктну і дослідницьку діяльність учнів, розвиває їх дослідницькі вміння, творчі здібності та інноваційне мислення.

ПРН-12. Здійснює професійну рефлексію, аналіз і корекцію власної педагогічної діяльності; забезпечує неперервний професійний саморозвиток, автономно та відповідально діє в умовах невизначеності.

ПРН-13. Використовує фундаментальні знання з фізики та астрономії у поєднанні з математичним апаратом для пояснення фізичних явищ, властивостей та еволюції матеріального світу на різних рівнях його організації та обґрунтування ролі фізики й астрономії у суспільному розвитку і науково-технічному прогресі.

ПРН-14. Розв'язує задачі з фізики та астрономії, зокрема дослідницького характеру, обґрунтовує вибір методів їх розв'язування та формує в учнів відповідні вміння.

ПРН-15. Планує, організовує і проводить навчальний фізичний експеримент та астрономічні спостереження, формує експериментаторські компетентності учнів із дотриманням вимог безпеки освітнього процесу під час використання обладнання кабінету і лабораторій фізики та астрономії.

ПРН-16. Критично аналізує, обирає і творчо застосовує сучасні теорії, концепції, зміст, форми і методи навчання фізики та астрономії відповідно до цілей і умов освітнього

процесу.

ПРН-17. Аналізує складні педагогічні ситуації і проблеми, генерує ідеї щодо їх розв'язання, приймає обґрунтовані професійні рішення в умовах невизначеності та несе відповідальність за результати професійної діяльності.

Кондратенко Ю.І., заступниця директора з освітнього процесу Бердянської гімназії «Тріумф» Бердянської міської влади Запорізької області та *Бондаренко В.*, вчитель фізики та інформатики Черкаської спеціалізованої школи I-III ступенів № 28 імені Т.Г.Шевченка Черкаської міської ради Черкаської області, підтримали загалом процес оновлення ОПП з урахуванням тенденцій розвитку природничої освіти, сучасних вимог до професійної підготовки майбутніх вчителів, системної аналітичної роботи викладачів кафедри фізики, математики та методики навчання БДПУ за результатами висловлених пропозицій і рекомендацій всіх зацікавлених осіб. У свою чергу, *Бондаренко В.* запропонував оновити формулювання ПРН 1-2 у такому варіанті:

ПРН-1. Застосовує українську мову для професійної комунікації, аргументованого обговорення фахових проблем і представлення результатів освітньої, дослідницької та професійної діяльності у галузі фізики та астрономії.

ПРН-2. Використовує іноземну мову для комунікації, опрацювання освітніх і наукових джерел, презентації результатів дослідницької діяльності та участі у міжнародному професійному дискурсі в галузі фізики та астрономії.

Кондратенко Ю. запропонувала формулювання програмних результатів навчання здобувачів вищої освіти ПРН-3, 5-8 у такому варіанті:

ПРН-3. Інтегрує, критично осмислює і застосовує психолого-педагогічні, предметні й методичні знання з фізики та астрономії в освітній і професійній діяльності.

ПРН-5. Формує та розвиває предметну й ключові компетентності учнів, забезпечує міжпредметну інтеграцію та реалізацію наскрізних змістових ліній у навчанні фізики й астрономії.

ПРН-6. Оцінює якість освітнього процесу з фізики та астрономії на засадах компетентнісного підходу, ухвалює обґрунтовані педагогічні рішення щодо його вдосконалення.

ПРН-7. Здійснює пошук, критичний аналіз, оцінювання та інтерпретацію інформації з різних джерел; використовує цифрові технології, електронні освітні ресурси та інструменти наукової комунікації в освітній, дослідницькій і професійній діяльності.

ПРН-8. Здійснює професійну комунікацію та педагогічну взаємодію з учнями, батьками, колегами та іншими учасниками освітнього процесу; створює безпечне, інклюзивне та мотивувальне освітнє середовище, зокрема на постконфліктних/деокупованих територіях; організовує командну взаємодію та сприяє особистісному, соціальному й психоемоційному розвитку учнів.

Мищенко М.В., директор загальноосвітньої школи I-III ступенів №11 м. Бердянськ Запорізької області) підтримав процес оновлення й удосконалення освітньо-професійної програми «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)» другого (магістерського) рівня вищої освіти та запропонував уточнити пункт «Придатність випускників до працевлаштування» у такій редакції:

Згідно Національного класифікатора професій ДК 003:2010 фахівці з кваліфікацією магістра освіти за спеціальністю «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)» здатні виконувати професійну роботу: 2320 вчитель фізики та астрономії закладу загальної середньої освіти.

Жигір В.І., доктор педагогічних наук, професор кафедри професійної освіти та технологій, декан факультету фізико-математичної, комп'ютерної та технологічної освіти

БДПУ, зазначила, що оновлений проєкт освітньо-професійної програми підготовлено з урахуванням зауважень ГЕР НАЗЯВО, актуальних державних нормативних освітніх документів, зокрема, Наказів МОН України від 27.03.2025 № 512; від 03.07.2025 № 966 та від 31.12.2025 № 1734, Національної рамки кваліфікацій та Цілей сталого розвитку БДПУ.

Цілі ОПП «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)» другого (магістерського) рівня вищої освіти відповідають Місії, Статуту та Стратегії розвитку Університету, рішенням Методичної ради БДПУ, а також актуальним внутрішнім Положенням БДПУ.

Наостанок гарант ОПП *Кузнєцова О.Я.* повідомила, що на оновлений варіант ОПП для здобувачів 2026-2027 року набору надійшли дві рецензії від зовнішніх стейхолдерів – *Андрєєва Андрія Миколайовича*, доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри загальної та прикладної фізики Запорізького національного університету; *Гончарової Анни Андріївни*, вчителя фізики та астрономії Троїцького ліцею Петропавлівського району Дніпропетровської області. Рецензенти є фахівцями-практиками, які здійснюють освітній процес за відповідним напрямом у контексті предметної спеціальності ОПП.

Рецензенти в цілому позитивно оцінюють оновлений варіант ОПП «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)» другого (магістерського) рівня вищої освіти, і зазначають, що ОПП є цілісним нормативним освітнім документом, який за структурою, змістом, узгодженістю внутрішніх компонент відповідає вимогам підготовки документів подібного типу, дозволяє забезпечити підготовку конкурентоспроможних фахівців-педагогів за предметною спеціальністю «Середня освіта (фізика та астрономія)» для сучасного вітчизняного освітнього ринку праці, та рекомендують ОПП до впровадження в систему професійної підготовки вчителів у Бердянському державному педагогічному університеті.

УХВАЛИЛИ:

1). Рекомендувати вченій раді Бердянського державного педагогічного університету затвердити освітньо-професійну програму «А4.08 Середня освіта (Фізика та астрономія)» другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів 2026-2027 року набору.

Відповідальний: секретар робочої групи А.Спартесна (до 28.07.2026 р.).

2). Внести необхідні зміни у силабуси обов'язкових і вибіркових освітніх компонентів навчального плану у частині фахових компетентностей і програмних результатів навчання здобувачів відповідно оновленого варіанту освітньо-професійної програми «А4.08 Середня освіта (Фізика та астрономія)» другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів 2026- 2027 року набору.

Відповідальний: гарант програми, завідувач і викладачі кафедри ФММН БДПУ (до 01.09.2026 р.).

3). Провести наступне засідання робочої групи освітньо-професійної програми «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)» другого (магістерського) рівня вищої освіти на початку 2027 року для аналізу актуальних питань професійної підготовки майбутніх фахівців-педагогів і висловлених пропозицій щодо удосконалення її змістових компонентів для здобувачів 2027-2028 року набору.

Відповідальний: гарант освітньої програми О. Кузнєцова.

Прийнято односторонньо.

Головуючий:

Олена КУЗНЄЦОВА

Секретар:

Альона СПАРТЕСНА